

Hunan Arfarnu - Addysg Grefyddol

Maes arolygu 1: Safonau Addysg Grefyddol?

1.1 Safonau a chynnydd disgyblion (mewn addysg grefyddol)

Mae safonau Addysg Grefyddol yn **dda** yn yr ysgol gyda data'r ysgol yn tystio fod **bron pob un** dysgwr yn cyrraedd Lefel 4 neu well yn y pwnc erbyn diwedd eu cyfnod yn yr ysgol – diwedd Cyfnod Allweddol 2. Mae hyn yn profi'r cynnydd **da** mae'r dysgwyr yn ei wneud yn y pwnc o flwyddyn i flwyddyn yn yr ysgol gyda **bron pob un** yn cyrraedd Deilliant 5 mewn Dat.Pers a Chymdeithasol ar ddiwedd Bl.2 wrth gael cyfle i ddatblygu sgiliau o fewn y maes 'Pobl, credoau a chwestiynau' ac yna cynnydd **cyson dda** gan lwyddo i gyflawni Lefel 4+ mewn Addysg Grefyddol ar ddiwedd Bl.6. Fodd bynnag, mae angen codi'r niferoedd sydd yn cyflawni Lefel 5+ erbyn diwedd CA2.

1.2 Safonau a chynnydd grwpiau penodol

Yn gyffredinol, dengys y data asesiadau nad oes gwahaniaeth arwyddocaol rhwng perfformiad Bechgyn a Merched mewn Addysg Grefyddol. Mae dysgwyr ADY a'r rhai hynny sy'n gymwys i brydau ysgol am ddim (PYD) yn gwneud cynnydd **da** o flwyddyn i flwyddyn yn y pwnc ac yn cymharu'n ffafrinol gyda pherfformiad eu cyfoedion. Fodd bynnag, **ychydig iawn** o'r dysgwyr MATH sydd yn llwyddo i berfformio ar y lefelau uwch yn y pwnc erbyn diwedd CA2 (gwelir mai diffyg cyfle i berfformio ar y lefelau uwch yw hyn ac mae wedi ei flaenoriaethu o fewn y Cynllun Gwella Ysgol yn 2017/18).

1.3 Safonau a chynnydd o ran y medrau trawsgwricwlaidd mewn addysg grefyddol

Tystiai gwaith a Llyfrau Thema'r dysgwyr eu bod yn gallu defnyddio eu medrau darllen ac ysgrifennu, rhifedd a TGCh yn **llwyddiannus** ac yn **fedrus** wrth wneud tasgau sy'n gysylltiedig ag Addysg Grefyddol e.e. dysgwyr Bl.2 yn mynd ati i ysgrifennu'n estynedig wrth gyflwyno gwybodaeth ar Gwyl Navratri ar 'Google Docs' wrth iddynt astudio yr India; dysgwyr Meithrin a Derbyn yn defnyddio ac yn datblygu eu gwybodaeth o setiau o 2/parau wrth wneud tasgau rhif yn gysylltiedig â Stori Arch Noa; dysgwyr ar frig CA2 yn gwneud ymchwil i wahanol addoldai a rhyfeddodau sy'n gysylltiedig â rhai o grefyddau'r Byd gan ddefnyddio'r we ayb. Aiff y dysgwyr ati i ddatblygu eu creadigrwydd drwy ddefnyddio eu sgiliau creadigol yn **effeithiol** wrth wneud tasgau sy'n gysylltiedig ag Addysg Grefyddol megis creu patrymau mehndi ar eu dwylo, creu murlun o stori Feiblaidd ac hefyd y celfyddydau mynegiannol wrth berfformio e.e. perfformio stori Rama a Sita yn CA2. Drwy hyn oll, mae pob un athro o'r farn fod **bron pob un** dysgwr yn gallu cymhwyso eu medrau siarad a gwrando yn **dda** yn y pwnc.

Materion i gael sylw

- Codi'r niferoedd sydd yn cyflawni y lefelau uwch yn y pwnc ar ddiwedd CA2, gan sicrhau fod pob un plentyn MATH yn cyflawni hynny – athrawon CA2 i gofio fod ymatebion a chyfraniad dysgwyr o fewn trafodaethau dosbarth angen ei gadw mewn côf wrth asesu Addysg Grefyddol.

Mae safonau addysg grefyddol ein disgyblion yn:

Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	--	---------	--	------------	--

Maes arolygu 2: Lles ac agweddau at ddysgu am Addysg Grefyddol?

Safonau mewn Addysg Grefyddol – lles ac agweddau at ddysgu

2.1 Lles

Mae'r athrawon o'r farn fod y **rhan fwyaf** o'r dysgwyr yn gadael yr ysgol yn dinasyddion moesegol a gwybodus gan lwyddo i adnabod sylwadau eithafol a rhagfarnlyd ac na ddylid gwneud sylwadau o'u bath e.e. drwy astudio gwahanol grefyddau'r byd a deall fod bywydau, dathliadau a chredoau arbennig ac unigryw gan bobl o wahanol ffydd, gan ymestyn i astudio pynciau mwy heriol yn y pwnc ar frig yr ysgol megis astudio Iddewiaeth a phwer a dylanwad Hitler, Cyflafan yn Munich 1972, a chredoau arwyr megis Matrin Luther King.

2.2 Agweddau at ddysgu

Mae'r **rhan fwyaf** o'r dysgwyr yn ymroi i brofiadau a syniadau newydd a rhai anghyfarwydd sydd yn cael eu cyflwyno a'u trafod mewn Addysg Grefyddol e.e wrth ddysgu am lyfrau sanctaidd, addoldai, credoau a thraddodiadau crefyddau eraill megis Islam, gwahanol wyliau a diwylliannau o amgylch y byd.

Materion i gael sylw

- Cynnal y nifer dda o ddysgwyr sydd yn llwyddo i adnabod sylwadau eithafol a rhagfarnlyd yn y deunuddiau darllen/sylwadau fideos/sain ac sy'n datblygu yn ddinasyddion moesegol, gwybodus a chadarn.

Mae agweddau disgyblion tuag at addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn:

Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	--	---------	--	------------	--

Maes arolygu 3: Addysgu ac phrofiadau dysgu mewn Addysg Grefyddol?

Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau

3.1 Ansawdd yr addysgu

Dengys llyfrau gwaith a thystiolaeth o weithgareddau dysgwyr y Cyfnod Sylfaen fod y dysgwyr yn cael cyfleoedd **cadarn** i ddatblygu eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o greddau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol Cristnogol yn ogystal â chrefyddau eraill. Cânt gyfle i ddatblygu hyn wrth i'r athrawon ddarparu gweithgareddau a thasgau trawsgwricwlaidd **symbylus** a **chlodwiw**. Enghreifftiau **da** yw'r gwaith o fewn y themâu 'Y Byd Mawr Crwn', 'Goleuni' ac 'Hapusrwydd'. Fodd bynnag, prin yw'r enghreifftiau o fathau tebyg o weithgareddau yn CA2 yn ystod 2016/17 yn arbennig tasgau fyddai yn rhoi cyfleoedd i rai dysgwyr berfformio ar y lefelau uwch yn y pwnc ac mae'r athrawon wedi dechrau mynd ati eleni (2017) i sicrhau cyfleoedd fuddiol i sicrhau hyn drwy lynnu at gynlluniau gwaith thema a 'Chynllun Tymor Hir Addysg Grefyddol' yr ysgol. Nid yw hyn yn adlewychiad teg o safon y ddarpariaeth dros dreigl gan ac mae llyfrau gwaith yn dangos gwelliant yn barod.

Tystiai y 'Cynllun Tymor Hir Addysg Grefyddol' fod yr athrawon o fewn **pob un** dosbarth bellach wedi mapio cyfleoedd **gwerthfawr**, diddorol a **chynhwysfawr** i ddatblygu sgiliau Addysg Grefyddol ar draws yr holl themâu yn drawsgwricwlaidd, law yn llaw ag agweddau o ABaCh ac ADCDF megis o fewn themâu 'O! Am Fyd Rhyfeddol', 'Pencampwyr' a 'Troi a Llifo' yn CA2.

Gwelir o fewn y llyfrau themau fod adborth yr athrawon ar waith y plant yn y pwnc yn rhoi cyfle **fuddiol** i'r dysgwyr ymateb yn bellach i'r dasg drwy'r defnydd o'r Cwestiwn Gwyrdd e.e. "*Sut fyddet ti yn mwynhau dathlu Diwali?*". Drwy gynllunio **trylwyr**, sicrhau cyfleoedd **gwerthfawr** i'r dysgwyr ddatblygu eu medrau ar draws y cwricwlwm; yn cynnwys llythrennedd, rhifedd, TGCh; wrth addysgu Addysg Grefyddol / agweddau o faes 'Pobl, credoau a chwestiynau'. Aiff athrawon CA2 i asesu o fewn y pwnc gan ddefnyddio'r offeryn Olrhain Cynnydd 'Incerts' yn **briodol**.

3.2 Ehangder, cydbwysedd a phriodoldeb y cwricwlwm

Fe gyflwynir Addysg Grefyddol yn unol â gofynion Maes Llafur Cytun yr Awdurdod, a threfnir ein gweithgareddau yn **drylwyr** drwy ystod **dda** o brofiadau gwahanol. Mae Addysg Grefyddol yn agwedd o'r Cwricwlwm sy'n cael ei addysgu yn drawsgwricwlaidd ac ymwneud yn benodol â gwerthoedd personol a moesol a ffordd o fyw sy'n ystyrlon a phwrpasol. Fe'i gyflwynir trwy gyfrwng storïau, neu yn ystod gweithgareddau trawsgwricwlaidd yn y dosbarth. Mae ein cwricwlwm wedi selio ar y traddodiad Cristnogol, ond fe addysgir y plant am grefyddau a chredoau eraill hefyd yn **llwyddiannus** gan adlewyrchu amrywiaeth ddiwylliannol, ieithyddol ac ethnig Cymru a'r ardal leol yn **effeithiol**. Atgyfnerthir a chyfoethogir gwaith a gweithgareddau'r dosbarth drwy ymweliadau addysgol megis ymweld ag addoldai lleol o leiaf unwaith ym mhob Cyfnod Allweddol.

3.3 Darpariaeth ar gyfer y medrau

Drwy gynllunio **trylwyr**, Sicrhau cyfleoedd **gwerthfawr** i'r dysgwyr ddatblygu eu medrau ar draws y cwricwlwm; yn cynnwys llythrennedd, rhifedd, TGCh; wrth addysgu Addysg Grefyddol / agweddau o maes dysgu Datblygiad Personol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol y Cyfnod Sylfaen e.e. dysgwyr Bl.2 yn mynd ati i ysgrifennu'n estynedig wrth gyflwyno gwybodaeth ar Gwyl Navratri ar 'Google Docs' wrth iddynt astudio yr India; dysgwyr Meithrin a Derbyn yn defnyddio ac yn datblygu eu gwybodaeth o setiau o 2/parau wrth wneud tasgau rhif yn gysylltiedig â Stori Arch Noa; dysgwyr ar frig CA2 yn gwneud ymchwil gan ddefnyddio'r we i wahanol addoldai a rhyfeddodau sy'n gysylltiedig â rhai o grefyddau'r Byd ayb

Materion i gael sylw

- Mae angen i athrawon CA2 sicrhau cyfleoedd cyson dda i'r disgyblion wneud tasgau a gweithgareddau sy'n canolbwyntio ar Addysg Grefyddol gan lynnu at gynlluniau'r ysgol (peidio hepgor y pwnc o rai themâu).
- Sicrhau cyfleoedd cyfoethog i ddysgwyr allu cyrraedd L5+ erbyn diwedd CA2 ac i ymdrin â chwestiynau mawr bywyd.

Maes safonau addysgu addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn:

Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol
----------	----	---------	------------

Maes arolygu 4: Gofal, cymorth ac arweiniad mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.

4.2 Datblygiad personol (gan gynnwys datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol)

Drwy wersi Addysg Grefyddol o fewn themâu symbylus, mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd **buddiol** i'r dysgwyr fod yn ddinasyddion gweithredol drwy ddatblygu dealltwriaeth o'u diwylliant a lle crefydd a moeseg yn y gymuned leol a'r byd ehangach. Er enghraifft drwy ddysgu am waith gwahanol elusennau; megis Cymorth Cristnogol; mae'r dysgwyr yn deall pwysigrwydd helpu eraill gan benderfynu ar godi arian tuag at elusennau penodol. Cânt gyfleoedd cyson **werthfawr** i gynnal gwasanaethau i'r cyhoedd; yn yr ysgol ac yn yr eglwys a'r capel lleol; gan weld budd o weithgarwch o'u bath ar gyfer datblygu eu hymnglymiad cymunedol. Serch y ceir cynlluniau gwaith trylwyr mewn lle, cânt hefyd gyfle **gwerthfawr** i ddysgwyr drafod yr hyn yr hoffent ei astudio o fewn thema ar ddechrau'r gwaith gan gynnwys agweddau o Addysg Grefyddol e.e. wrth drafod teitl y thema/topig ar ddechrau'r tymor. Drwy gyfrwng gwahanol themâu ar draws yr ysgol megis 'Hapusrwydd', 'Carnifal' 'Pencampwyr', 'Arwyr a Dihirod' ac 'Y Blits' ayb rhoddir cyfle **gwych** i'r dysgwyr ddeall materion yn ymwneud â chydaddoldeb ac amrywiaeth, ystrydebau, eithafiaeth crefyddol ac hawliau dynol. Er enghraifft drwy astudio a thrafod araith enwog Martin Luther King a mynd ati i ysgrifennu araith gyfoes 'I Have a Dream' eu hunain sy'n berthnasol i heddiw, drwy ddysgu am eithafiaeth Hitler a thrugaredd Oscar Schindler yn ystod y Holocost, dysgu am ddylanwad gweithredoedd Rosa Parks a Nelson Mandela, cydraddoldeb o fewn chwaraeon a Gemau Olympaidd, dysgu am amrywiaeth o ddiwylliannau a chrefyddau ayb.

*Mae'r ysgol yn bodloni gofynion statudol Addoli ar y Cyd yn **dda** wrth addoli yn ddyddiol - boed yn wasanaeth ysgol gyfan, gwasanaeth dosbarth neu cyfnod o weddio. Rydym yn ymfalchïo fod y cyfnod o gyd-addoliad yn gyfnod ysbydoledig nodedig. Rhydd y cynllun Addoli ar y Cyd gyfleoedd **arbennig o dda** i'r dysgwyr fyfyrïo ar; ag archwilio; materion crefyddol, moesol ac ysbrydol yn ogystal ag agweddau ar ABACh, Dinasyddiaeth Fyd Eang a'r Cwricwlwm Cymreig. Mae'r ddogfen yn un weithredol ac fe addasir y cyflwyniadau a'r llenyddiaeth o fewn y gwasanaethau i sicrhau symbyliad cyfoes ac effelithiol megis clipiau fideo, cerddoriaeth, storïau newydd gan ennyn diddordeb a chyfraniad y dysgwyr yn **dda**.*

Drwy hyn oll, mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd **da** i gynorthwyo dysgwyr i ddatblygu gwerthoedd sicr, i sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol ac i fyfyrïo ar eu credoau a'u gwerthoedd eu hunain.

4.3 Diogelu

Mae **pob un** aelod o staff wedi derbyn yr hyfforddiant perthasol i gadw dysgwyr yn ddiogel rhag peryglon radicaleiddio gan sicrhau eu bod yn wyladwrs ac yn effro i sylwadau eithafol ac amhriodol yn ystod pob gwers gan gynnwys Addysg Grefyddol.

Materion i gael sylw

- Parhau i addasu cynnwys y Cynllun Gwasanaethau / Addoli ar y Cyd drwy gynnwys llenyddiaeth, clipiau fideo, cyflwyniadau ayb cyfoes.

Ydy'r ysgol yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy

☐

Nac ydy

Mae cyfraniad addysg grefyddol i ddatblygiad personol disgyblion a chydlynid cymunedol yn:

Rhagorol

Da

☐

Digonol

Anfoddhaol

Maes arolygu 5: Arweinyddiaeth a rheolaeth mewn Addysg Grefyddol?

5.1 Ansawdd ac effeithiolrwydd arweinwyr a rheolwyr

Mae gan y Pennaeth/Cydylynnydd Addysg Grefyddol y medrau a'r ddealltwriaeth **dda** o'r maes er mwyn arwain y pwnc yn effeithiol. Mae'r llywodraethwyr dynodedig yn ymweld â'r ysgol yn **gyson dda** ac yn cynnal gwasanaethau ysgol gyfan. Caiff rhieni eu hysbysu am eu hawl i dynnu disgyblion o wersi addysg grefyddol yn llawlyfr yr ysgol ac wrth i'w plant ddechrau yr ysgol am y tro cyntaf. Nid oes hanes diweddar o ddysgwyr yn cael eu tynnu o wersi Addysg Grefyddol nag o gyfnodau Addoli ar y Cyd.

5.2 Prosesau hunan arfarnu a chynllunio ar gyfer gwelliant

Mae'r ddarpariaeth gwricwlaidd a chydbywysedd y ddarpariaeth yn cael ei harfarnu yn flynyddol drwy brosesau craffu ar waith y dysgwyr, arsylwi gwersi a theithiau dysgu gyda'r llywodraethwyr. Caiff darpariaeth a safon Addoli ar y Cyd ei arfarnu'n **drylwyr** unwaith bob tair blynedd drwy graffu ar Gynllun Gwasanaethau / Addoli ar y Cyd, holiaduron dysgwyr, yn ogystal â'r Pennaeth a'r llywodraethwraig Ddynodedig yn arsylwi sesiynau Addoli ar y Cyd. Gwelwyd diffyg yn y ddarpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol yn CA2 wrth graffu ar waith dysgwyr 2016/2017 ac mae'r angen i roi sylw teilwng a chytbwys i'r pwnc wedi ei flaenoriaethu yng Nghynllun Gwella'r Ysgol (2017-2018) gyda chamau gweithredu **trylwyr a chlr** er mwyn sicrhau gwelliant cryf yn y ddarpariaeth yn unol â'r arfer dros dreigl yn yr ysgol.

5.3 Dysgu proffesiynol

Mae un o athrawon yr ysgol yn 'Arweinydd Cwricwlwm i Gymru' y dalgylch sydd yn arwain cydweithio rhwng

athrawon o fewn y dalgylch ar gynllunio prosiect pontio Cynradd-Uwchradd newydd yn seiliedig ar egwyddorion 'Cwricwlwm i Gymru' a fydd yn ffocysu ar y dyniaethau gan gynnwys Addysg Grefyddol. Dros y blynyddoedd nesaf bydd yn cydweithio â'r Pennaeth a'r tîm addysgu ar roi sylw i 'bedwar diben' y Cwricwlwm gan ddechrau cynllunio cyfleoedd cyfoethog i sicrhau y bydd y disgyblion yn ddinasyddion egwyddorol, gwybodus sy'n barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd.

5.4 Y defnydd ar adnoddau

Mae gan yr ysgol adnoddau **fuddiol** i gynorthwyo i addysgu Addysg Grefyddol ac yn gwneud defnydd **effeithiol** o adnoddau digidol i gyfoethogi'r dysgu ac addysgu.

Materion i gael sylw

- Gwahodd CYSAG i'r ysgol i gaffael eu barn ar y ddarpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol / Addoli ar y Cyd.
- Sicrhau fod y flaenoriaeth ar sicrhau rhoi sylw cytbwys i'r Pynciau Allgradd ac Addysg Grefyddol yn CA2 (o fewn y Cynllun Gwella Ysgol) yn gwneud cynnydd cryf neu well yn ystod y flwyddyn academiaidd 2017/18.
- Dechrau paratoi at y Cwricwlwm diwygiedig drwy barhau i gynllunio a darparu cyfleoedd cyfoethog i sicrhau y bydd y disgyblion yn "ddinasyddion egwyddorol, gwybodus sy'n barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd" gan fanteisio ar unrhyw hyfforddiant a fydd yn cael ei gynnig yn y maes yn y cyfamser

Mae agweddau disgyblion tuag at addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn:

Rhagorol		Da	□	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Llofnod: Iwan W Taylor (Pennaeth)

Dyddiad: 17.11.17